

**ДЕМОГРАФСКИ КОНТРАСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА СПОРЕД НАЦИОНАЛНОСТ,
МАЈЧИН ЈАЗИК И ВЕРОИСПОВЕД
(ПОПИС 1994 И 2002 ГОДИНА)**

д-р Никола В. Димитров^{/}*

РЕЗИМЕ

Во прилогот направена е анализа за населението според националност, мајчин јазик и вероисповед во Република Македонија за последниот меѓупописен период 1994 - 2002 година.

Анализите покажуваат зголемување на одредена националност со различна динамика за сметка на други кои се намалуваат. Понатаму, промени регистрираме и кај населението според мајчин јазик који неконвенираат со населението според националност. Демографски контрасти бележиме и кај населението по вероисповед.

Клучни зборови: Република Македонија, меѓупописен период 1994-2002 год., демографски контрасти, националност, мајчин јазик, вероисповед.

**DEMOGRAPHICAL CONTRASTES AT POPULATION ACCORDING TO
NATIONALITY, MOTHER LANGUAGE AND RELIGION IN R. MACEDONIA
SINCE 1994-2002**

ABSTRACT

In this contribution is made short analysis at population according to nationality, mother language and religion in R.Macedonia, after last beatween census since 1994-2002.

The analysis appear increase of certain nationality at the expense of others, which lessen. Ownard, changes register and at population acording to mother language, whiche don't satisfy with the population acording to nationality. Demographical contrasts note, at the population of religion.

Key words: Republic Macedonia, beatween census since 1994-2002, demographical contrastes, nationality, mother language, religion.

ВОВЕД

Во земјите со мултиетнички состав на населението прашањето за националната припадност, вероисповедта и мајчиниот јазик е едно до основните прашања во пописите на населението. Поаѓајќи од гледиштето дека ова е многу важно прашање, во сите досегашни пописи во Република Македонија се прибирани податоци за националната припадност на населението, но не и за вероисповедта и мајчиниот јазик. За прв пат овие статистички елементи целосно се третирали во пописите од 1994 и 2002 година. Показателите од пописите 1994 и 2002 година покажуваат евидентни процеси на зголемување на одредени етникуми со различна динамика за сметка на други кои се намалуваат. Пример, Албанците се зголемиле за 3,5 %, за разлика

^{*/} д-р Никола В. Димитров, советник по географија, Биро за развој на образование на Р.Македонија-Подрачна единица Битола, ул. "Цар Самоил" бб. 7000 Битола

од Македонците кои се намалиле за 2,4 %. Промени регистрираме и во населението според мајчин јазик кое неконвенира со населението според националност. Така, лицата на кои мајчин јазик им е македонскиот се намалиле за 2,4 %, за разлика од лицата со албански мајчин јазик кој се зголемил за 2,8%. Демографски контрасти бележиме и кај населението по вероисповед. Имено, православните христијани иако квантитативно се зголемиле, сепак нивното учество во вкупното население се намалило за 3,0%, додека пак муслиманите се зголемиле за 92.812 лица, односно нивното учество во вкупното население споредено за 1994-2002 година се зголемил за 3,3%. Значителни демографски контрасти на населението според националност, мајчин јазик и вероисповед регистрираме и гледано по регионални целини и сл.

Според тоа, во рамките на просторот кој ни е на располагање, задачата на овој труд е да ги анализира основните статистички податоци на населението според националност, вероисповед и мајчин јазик, потоа да ги идентификува причините на одредени демографски контрасти кај наведените три структури и да даде процена во кој правец се движат овие статистички елементи.

Население според национална припадност

Вкупното население во Република Македонија во периодот 1994-2002 година пораснало од 1945932 жители на 2022547 жители или зголемување за 76615 лица, односно за 3,9%, со просечна годишна динамика од 9577 лица. Најголемо учество во зголемената популација имаат Албанците со 67979 лица или 88,7%, потоа следат Ромите со 10127 лица или 13,2%, Македонците се зголемиле за 2017 лица, односно за 2,6% и Власите за 1094 лица или за 1,4%. Со исклучок на Бошњациите кои во пописот од 2002 година се појавуваат за првпат со бројка од 17018 лица, останатите националности бележат негативна, и тоа: Турците од -60 лица, Србите -4289 и Другите националности од -15434 лица, и не се изјаснале -1882 лица. Од вкупниот број 123 општини, во 64 општини (52%) националностите го намалиле бројот на жители.

Населението според национална припадност во меѓупописниот период 1994-2002 година ги бележи следниве карактеристики. Македонското мнозинство во пописот од 1994 година во вкупното население на Р.Македонија учествувало со 66,6%, а во пописот од 2002 година со 64,2%, што претставува намалување за 2,4%. Поконкретно, за осум години, Македонците се зголемиле од 1295964 на 1297981 жители, односно прираст за 2017 лица со годишна динамика од само 252 лица. Оваа бројка, всушност, е најнискиот прираст на Македонци од кога се реализираат статистички пописи во Р.Македонија. Секако, дека, тоа е резултат на нискиот природен прираст и на негативниот миграционен биланс со интензивна емиграциска динамика особено на млада и работоспособна популација. Од вкупно 123 општини, во сите општини се регистрирани Македонци, од нив во 87 општини (70,7%) бројот на Македонците се намалил, со што ја потврдуваме претходно изнесената констатација за нивното популациско намалување. Само за илустрација во периодот од 1991 до 2005 година од Македонија во странство заминале над 35.000 лица младо население со високо образование. Тоа, значи дека овој тренд на намалување на македонската популација ќе продолжи и во наредниот период.

Втора популација во Република Македонија се Албанците кои во наведениот период се зголемиле од 22,7% (1994 г.) на 25,2% (2002 г.), односно

зголемување за 3,5%. Поконкретно, Албанците се зголемиле од 441104 жители во 1994 година на 509083 жители во 2002 година или за нови 67979 лица, со годишна динамика на прираст од "волшебни" 8497 лица. Во 85-те општини (69,1% од вкупниот број општини) каде се регистрирани Албанци, само во 25 општини тие го намалиле својот број на жители. Зголемувањето на Албанците е последица на високиот природен прираст, особено на наталитетот и механичкиот прилив од Косово и Албанија, кој во последниве децении добива во интензитет.

Македонските Турци во периодот 1994-2002 година бројот на жители го намалиле од 78019 жители (4,0%) на 77959 жители (3,8%) или за негатива од 60 лица, односно за -0,2%. Според пописот од 2002 година, во вкупно 97 општини (78,8%) се регистрирани Турци, а од нив во 57 општини се намалил нивниот број. Намалувањето примарно е резултат на нискиот природен прираст.

Втора националност во Република Македонија која меѓу двата пописа го зголемила бројот на жители се Ромите. Имено, Ромите пораснале од 43707 жители (2,2%) на 53879 жители (2,7%) или за 10172 жители, односно се зголемиле за 0,5%, со годишен прираст од 1271 лице. Зголемувањето на Ромите е предизвикано од високиот природен прираст, односно од наталитетот, кој во последните две децении е зголемен. Во 77 општини (62,6%) се регистрирани Роми, од кои во 22 општини се намалил нивниот број.

Зголемување на бројот на населението се забелжува и кај Власите. Тие, од 8601 лице во 1994 година (учество од 0,4% во вкупното население на РМ), во 2002 година се зголемиле на 9695 лица (0,5%) или разлика од 1094 лица (0,1%), односно зголемување за осум години од 12,7%. Ваквото зголемување не е резултат на висок природен прираст или на доселување на Власи, туку тоа се должи на национално будење и декларирање на се поголем број лица од оваа популација, која претходно се декларирале како Македонци, Срби и сл. Во вкупно 66 општини (53,6%) се регистрирани Власи, од кои во 21 општина нивниот број се намалил.

Состојбата со Србите во последните два пописа на населението покажува нивно намалување за 4289 лица или од 40228 жители во 1994 година (учество од 2,1%) на 35939 жители во 2002 година (1,8%), што претставува намалување од 0,3%. Во 120 општини (97,5%) живеат Срби, од нив дури во 73 општини (60,8%) тие го намалиле својот број. Намалувањето на Србите примарно е резултат на нискиот наталитет, а секундарно на нивно иселување или декларирање во други националности.

Националната припадност Бошњаци во Република Македонија за првпат се регистрира во последниот попис од 2002 година, и тоа со релативно голема бројка од 17018 лица, што за Македонски прилики не е мала. Така, нивното учество во вкупното население во државата изнесува 0,8%, со тенденција на нивно зголемување. Бошњаци се регистрирани во 66 општини, односно дури во 53,6% од вкупниот број општини во Републиката.

Другите националности, споредено во меѓупописниот број се намалиле од 36427 лица (1,9%) на 20993 лица (1,0%), односно намалување за 15435 лица (-0,9%). Во вкупно 120 општини (97,5%) живеат Други националности, од кои во 55 се намалил нивниот број. Намалувањето на нивниот број секако е резултат на изјаснувањето на дел од нив како Бошњаци, Власи и слично.

Главниот град на Р.Македонија, Скопје во третириот меѓупопис забележал зголемување на вкупното население од 444760 лица на 467257 лица

или зголемување за 22497 лица, односно за околу 5,1%, го годишен прираст од 2812 лица. Македонците се зголемиле од 324964 лица на 332778 лица или зголемување од 7814 лица или за 2,4%, со годишна динамика на зголемување од 976 лица. И покрај квантитативното зголемување сепак, учеството на Македонците во вкупното население се намалило од 73,1% на 71,2%, односно за 1,9%. За период од осум години Албанците се зголемувале од 57986 лица на 71483 лица или за 13497 лица, односно за околу 23,3%, со годишна динамика на прираст од 1687 лица. Така, Албанците бележат зголемување и во вкупното учество на населението во град Скопје од 13,0% на 15,3% или разлика од 2,3%.

Други националности кои живеат во град Скопје и чии број се зголемил, се Ромите кои пораснале за 3132 лица или за 15,6%, а во вкупното за 0,5% и Власите за 391 лице или за 18,1%, односно во вкупното население за 0,1%. Србите и Турците во третиралиот период, во град Скопје, го намалиле својот број на лица. Имено, Србите се намалиле за 2016 лица или за 12,4%, а во вкупното население за 0,6%. Турците се намалиле за 700 лица или за 7,5%, а во вкупното население за 0,3%. Намалување на бројот на Другите изнесува 5151 лица или за 39,2%, а во вкупното учество на населението од 1,3%. Најголем дел од оваа популација и припаѓа на Бошњациите со број од 6465 лица и учество во вкупното население од 1,4%.

Карактеристиките на населението според национална припадност во останатиот дел од Републиката го покажуваат следното. Во 1994 година од вкупно 1501172 жители во државата (77,1% од вкупното население), 64,7% или 971000 граѓани се изјасниле за Македонци, потоа 25,5% или 383.118 граѓани како Албанци, 68770 граѓани или 4,6% како Турци, па 23637 или 1,6% Роми итн. Во 2002 година регистрираме извесни измени имено, од вкупно 1555290 жители (76,9% од вкупното население), 965203 граѓани или 62,0% се изјасниле за Македонци, 437600 граѓани или 28,1% за Албанци, 69410 граѓани или 4,5% Турци, па 2,8% Роми итн. Разликата во меѓупописниот период кај вкупното население покажува зголемување за 54118 лица, или за 3,6%, гледано посебно, Македонците се намалиле за 5797 или за 0,6%, додека пак, Албанците се зголемиле за 54482 лица или за 14,2% (во процентуалниот однос зголемување за 2,6%), Турците се зголемиле за само 640 лица или за 0,9%, Ромите за 7040 лица или за 29,8%, Власите за 703 лица или за 10,9%, Србите се намалиле за 2273 лица или за 9,5% итн. (Види: Табела бр.1)

Демографските показатели анализирани според просторно регионални целини ги имаат следниве белези. Западниот дел од Република Македонија во третиралиот период, во вкупното население на државата учествувал со 38,1%, односно со 38,6% во 2002 година. Овој дел од Републиката, за период од осум години своето население го зголемил за 39399 лица или за 5,3%, со годишен прираст од 4924 лица. Македонците во периодот 1994-2002 година од 386301 лице (52,1%) се намалиле на 379168 лица (48,6%) или за 7133 лица односно за 1,8% (разлика од 3,5%). Додека пак, Албанците во истиот период се зголемиле од 276144 лица (37,3%) на 316544 лица (40,6%) или за 40400 лица, односно за 14,6%, со годишна динамика на пораст од 5050 лица.

Ако направиме споредби на релација Македонци-Албанци, разликите би биле евидентни. Имено, во 1994 година Македонците биле побројни за 110157 лица, учеството било поголемо за 14,8%, додека пак, во 2002 година разликата се намалила на 62624 лица, а учеството за 8%. Бројките покажуваат дека вкупното намалување на релација Македонци-Албанци изнесува 47533

лица со годишно динамика на намалување од 5941 лице. Според тоа, ако се продолжи со вакво темпо на намалување на бројот на Македонците во западниот дел од државата за околу 15 години Албанците ќе станат побројни. Кај останатите националности забележуваме помали зголемувања кај Турците, Ромите и Власите, а намалување кај Србите.

Табела бр. 1 - Население според национална припадност во Р.Македонија (попис 1994 и 2002 г.)

РМ / град Скопје	Попис	Вкупно население	НАЦИОНАЛНОСТ								
			Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Други	Не се изјасниле
Република Македонија	1994	1.945.932	1.295.964	441.104	78.019	43.707	8.601	40.228	-	36.427	1.882
	%	100	66,6	22,7	4,0	2,2	0,4	2,1	-	1,9	0,1
	2002	2.022.547	1.297.981	509.083	77.959	53.879	9.695	35.939	17.018	20.993	-
	%	100	64,2	25,2	3,8	2,7	0,5	1,8	0,8	1,0	-
Град Скопје	1994	444.760	324.964	57.986	9.249	20.070	2.155	16.267	-	13.134	935
	%	100	73,1	13,0	2,1	4,5	0,5	3,6	-	3,0	0,2
	2002	467.257	332.778	71.483	8.549	23.202	2.546	14.251	6.465	7.983	-
	%	100	71,2	15,3	1,8	5,0	0,6	3,0	1,4	1,7	-
Останатиот дел од Р. Македонија	1994	1.501.172	971.000	383.118	68.770	23.637	6.446	23.961	-	23.293	947
	%	100	64,7	25,5	4,6	1,6	0,4	1,6	-	1,6	0,0
	2002	1.555.290	965.203	437.600	69.410	30.677	7.149	21.688	10.553	13.010	-
	%	100	62,0	28,1	4,5	2,0	0,5	1,4	0,7	0,8	-
НАЦИОНАЛНОСТ											
Регионални целини	Попис	Вкупно население	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Други	Не се изјасниле
Западен дел на Р. Македонија	1994	741191	386301	276144	46351	12635	2743	3222	-	13359	436
	%	100	52,1	37,3	6,2	1,7	0,4	0,4	-	1,8	0,1
	2002	780590	379168	316544	51380	14887	3431	2552	3090	9538	-
	%	100	48,6	40,6	6,6	1,9	0,4	0,3	0,4	1,2	-
Повардарје	1994	841297	572046	164913	18084	25306	2956	34492	-	22211	1289
	%	100	68,0	19,6	2,1	3,0	0,4	4,0	-	2,7	0,2
	2002	866476	573869	192491	10664	30574	3453	31356	13887	10182	-
	%	100	66,2	22,2	1,2	3,6	0,4	3,6	1,6	1,2	-
Источен дел на Р. Македонија	1994	363444	337617	47	13584	5766	2902	2514	-	857	157
	%	100	92,9	0,0	3,7	1,6	0,8	0,7	-	0,2	0,1
	2002	375481	344944	48	15915	8418	2811	2031	41	1273	-
	%	100	91,9	0,0	4,2	2,2	0,8	0,5	0,0	0,4	-
Република Македонија	1994	1.945.932	1.295.964	441.104	78.019	43.707	8.601	40.228	-	36.427	1.882
	%	100	66,6	22,7	4,0	2,2	0,4	2,1	-	1,9	0,1
	2002	2.022.547	1.297.981	509.083	77.959	53.879	9.695	35.939	17.018	20.993	-
	%	100	64,2	25,2	3,8	2,7	0,5	1,8	0,8	1,0	-

Повардарието, гледано заедно со град Скопје, во третириот период во вкупното население на државата учествувало со 43,23%, односно со 42,84% во 2002 година. Овој дел од Републиката, за период од осум години своето население го зголемил за 25179 лица или за 3,0%, со годишен прираст од 3147 лица. Македонците во периодот 1994-2002 година од 572046 лица (68,0%) се зголемиле на 573869 лица (66,2%) или за 1823 лица, односно само за 0,3%. Додека пак, Албаните во истиот период се зголемиле од 164913 лица (19,6%) на 192491 лица (22,2%) или за 27578 лица, односно за 16,7%, со годишна динамика на пораст од 3447 лица. Кај останатите националности забележуваме помали зголемувања и тоа кај Ромите и Власите, а намалување кај Турците и Србите. За наведените промени проследи ги податоците од табелата бр.1.

Источниот дел од Р.Македонија, во третириот период, во вкупното население на државата учествувал со 18,7%, односно со 18,5% во 2002 година. Овој дел од Републиката, за период од осум години своето население го зголемил за 12037 лица или за 3,3%, со годишен прираст од 1504 лица. Македонците во периодот 1994-2002 година од 337617 лица (92,9%) се зголемиле на 344944 лица (91,9%) или за 7327 лица, односно за околу 2,2%.

Додека пак, кај останатите националности - Турците, Ромите и Албанците забележуваме помали зголемувања, а кај Власите и Србите извесно намалување.

Население според мајчин јазик

Главен атрибут за идентификација на народите-нациите, етничките заедници, малцинствата, националностите и сл., е јазикот, односно мајчиниот јазик. Република Македонија е ретка земја за пример во светот која на мал географски простор има толку етнички заедници и која на сите им го признава правото на слободна употреба на мајчиниот јазик. Без преудицирање, Македонија не е само балкански, европски, туку и светски пример за национална, јазичка и верска демократија.

Денес во Република Македонија покрај македонскиот јазик во употреба се албанскиот, турскиот, ромскиот, влашкиот, српскиот и бошњачкиот јазик, но и други јазици со далеку помал број корисници. Нашата статистика за првпат податоци за мајчин јазик регистрира во попиосот од 1994 година, и се разбира во последниот, актуелен попис од 2002 година.

Ако направиме споредба на податоците од двата пописа на населението според мајчин јазик со одредената националност ќе забележиме видливи демографски контрасти. Имено, во 1994 година во Р.Македонија, македонскиот јазик како мајчин јазик го зборувале 68,9% од вкупното население, односно 1332938 граѓани, спрема 66,5% или 1344815 граѓани во 2002 година. Релацијата помеѓу овие два показатели покажува квантитативно зголемување за 11832 лица во бројот на употреба на македонскиот јазик како мајчин, но затоа пак нивното процентуално учество во рамките на вкупното население бележи намалување за 2,4%. Споредбата помеѓу, бројот на Македонци и бројот на лицата кои како мајчин јазик го користат македонскиот, ги има следниве карактеристики. Така, во 1994 година разликата помеѓу Македонците и македонскиот јазик изнесува 37019 со учество од 2,3%, а во 2002 година, се зголемиле на 46834 лица со исто учество од 2,3%. Ваквиот сооднос, по се изгледа се должи на зголемениот број мешани бракови (помеѓу Македонци, Власи, Срби, Роми и др.) и на поголем дел од Македонците муслимани на кои се уште мајчин јазик им е македонскиот. Според тоа, разликата помеѓу националноста Македонци и македонскиот мајчин јазик изнесува 9815 лица. (Види: Табела бр. 2, 3 и 4)

Втор мајчин јазик по својата употреба во Р.Македонија е Албанскиот јазик. Имено, овој јазик во 1994 година го зборувале 22,3% од населението или 431363 граѓани, што претставува помалку за 9741 лице во споредба со бројот на Албанци по националност (или помалку за 2,2%). Податоците според пописот од 2002 година ги имаат следните карактеристики. Квантитативен пораст бележи националноста Албанци и употребата на албанскиот јазик како мајчин, и истиот го зборувале 507989 граѓани или 25,1%, што претставува помалку во споредба со националноста Албанци и тоа за 1094 лица (или намалување од само 0,1%). Сепак, генерално земено употребата на албанскиот јазик во улога на мајчин, за периодот 1994-2002 година, пораснал за 76626 лица или споредено со националноста позитивна разлика од 8647 лица (или зголемување за 11,3%). Најголем број од новите "корисници" на албанскиот јазик се граѓани со исламска вероисповед - Македонци, Роми и Бошњаци.

Употребата на турскиот јазик како мајчин во Р.Македонија во 1994 година е застапен со 64665 лица (3,3%), наспроти бројот на Турците кои броеле 78019 лица (4,0%), или негативна од 13354 лица, односно за 0,7%. Состојбите според новиот попис од 2002 година ни зборуваат за извесни промени. Така, бројот на лицата кои како мајчин јазик го користат турскиот се искачил на 71757 лица (3,6%) спрема 77959 лица кои се изјаснале како Турци, или вкупна разлика од -6202 лица (-0,2%), односно разлика меѓу двата пописа од 7152 лица (0,5%). Сепак, податоците за Турците покажуваат дека употребата на турскиот јазик како мајчин бележи пораст од 7092 лица. Иво овој случај најголем број од новите "корисници" на турскиот јазик се Македонци, Роми и Бошњаци со исламска вероисповед.

Табела бр. 2 - Население според мајчин јазик

(попис 1994 и 2002 година)

РМ град Скопје	Попис 1994/2002	Вкупно население	МАЈЧИН ЈАЗИК								
			македонски	албански	турски	ромски	влашки	српски	бошњачки	други	непознато
Република Македонија	1994	1.935.034*	1.332.983	431.363	64.665	35.120	7.036	33.315	-	22.227	8.325
	%	100	68,9	22,3	3,3	1,8	0,4	1,7	-	1,2	0,4
	2002	2.022.547	1.344.815	507.989	71.757	38.528	6.884	24.773	8.560	19.241	-
	%	100	66,5	25,1	3,6	1,9	0,3	1,2	0,4	1,0	-
Град Скопје	1994	444.760	331.873	57.962	8.765	19.799	1.673	14.310	-	9.250	1.128
	%	100	74,6	13,0	2,0	4,4	0,4	3,2	-	2,1	0,3
	2002	467.257	341.339	71.623	7.816	23.036	1.750	10.777	3.906	7.000	-
	%	100	73,1	15,3	1,7	4,9	0,4	2,3	0,8	1,5	-
Останатиот дел од Р. Македонија	1994	1.490.274	1.001.110	373.401	55.900	15.321	5.363	19.005	-	12.977	7.197
	%	100	67,2	25,0	3,7	1,0	0,4	1,3	-	0,9	0,5
	2002	1.555.290	1.003.476	436.366	63.941	15.492	5.134	13.996	4.654	12.241	-
	%	100	64,5	28,1	4,1	1,0	0,3	0,9	0,3	0,8	-
Регионални целини	Попис 1994/2002	Вкупно население	МАЈЧИН ЈАЗИК								
			македонски	албански	турски	ромски	влашки	српски	бошњачки	други	непознато
Западен дел на Р. Македонија	1994	730293	408850	266879	33895	6281	2169	2986	-	4524	4709
	%	100	56,0	36,6	4,6	0,9	0,3	0,4	-	0,6	0,6
	2002	768986	399548	315139	39452	3938	2092	2004	1657	5156	-
	%	100	51,9	41,0	5,1	0,5	0,3	0,3	0,2	0,7	-
Повардарје	1994	841297	586110	164440	16253	24438	2401	27922	-	17144	2589
	%	100	69,7	19,5	2,0	2,9	0,3	3,3	-	2,0	0,3
	2002	887529	606295	192827	15494	29335	2466	20876	6889	13347	-
	%	100	68,3	21,7	1,7	3,3	0,3	2,4	0,8	1,5	-
Источен дел на Р. Македонија	1994	363444	338023	44	14517	4401	2466	2407	-	559	1027
	%	100	93,0	0,0	4,0	1,2	0,7	0,7	-	0,1	0,3
	2002	366032	338972	23	16811	5255	2326	1893	14	738	-
	%	100	92,6	0,0	4,6	1,5	0,6	0,5	0,0	0,2	-
ВКУПНО	1994	1935034*	1332983	431363	64665	35120	7036	33315	-	22227	8325
	%	100	68,9	22,3	3,3	1,8	0,4	1,7	-	1,2	0,4
	2002	2022547	1344815	507989	71757	38528	6884	24773	8560	19241	-
	%	100	66,5	25,1	3,6	1,9	0,3	1,2	0,4	1,0	-

* За 1994 година Вкупното население е нешто помало од официјалното вкупно население на земјата, бидејќи непопишаното население во општините Дебар и Центар Жупа е исклучено. За ова население се правени проценки само по пол, возраст и национална припадност. * Податоците ги вклучува само фактички попишаното население без проценетото непопишано население во општините Дебар и Центар Жупа.

Во третириот меѓупописен период Ромите како националност и употребата на ромскиот јазик како мајчин е во прогресија. Ромскиот јазик во 1994 година го користеле 35120 граѓани (1,8%) наспрема 43707 граѓани регистрирани како националност Роми, или негатива од 8587 лица. Тоа значи дека побројни биле лицата кои се декларирале како Роми од оние кои го користеле ромскиот јазик како мајчин. Во 2002 година се зголемил бројот на лицата кои го користат ромскиот јазик како мајчин на 38528 жители (1,9%). Споредено бројот на Ромите (53879 лица) и ромскиот јазик се добива негатива

од 15351 лице. Овиј показател покажува дека и покрај намалувањето, сепак во последниве осум години најголем прогрес имаат Ромите и ромскиот јазик со вкупна разлика од 13580 лица. И покрај подобрувањето во декларирањето на Ромите и употребата на ромскиот јазик, се уште има голем број Роми кои поради разни причини како мајчин јазик употребуваат друг јазик. Пример: ако се опкружени со Македонци го употребуваат македонскиот јазик, со Албанци - албанскиот јазик, со Турци-турскиот јазик, со Срби-српскиот, со Бошњаци-бошњачкиот јазик и сл. Ваквата "туѓа" определба е во зависност од нивната верска припадност, потоа какво е нивното опкружување, кои се нивните моментални интереси во насока на подобрување на социо-економските прилики на ромската популација итн.

Власите како националност во наведениот период забележале зголемување од 8601 лица на 9695 лица, односно позитива од 1094 лица, меѓутоа во употребата на Влашкиот јазик забележува намалување од 7036 на 6884 лица, има негатива од 152 лица. Сепак, бројките покажуваат дека кај Власите нема големи разлика на релација националност-мајчин јазик. (Види: Табела бр.4)

Состојбата со Србите и употребата на Српскиот јазик ги има следниве карактеристики. Од 40228 граѓани (2,1%) во 1994 година тие, во 2002 година се намалиле на 35939 лица (1,8%), односно за 4289 лица (-0,3%), додека пак, употребата на српскиот јазик се намалил од 33315 лица на 24773 лица или намалување за 8542 лица. Се вкупно гледано Србите-српскиот јазик се намалиле за 4253 лица или за -0,2%.

Во последниве десетина години паѓа в очи разликата помеѓу бројот на граѓани што се изјасниле како Македонци и тие што навеле дека мајчин јазик им е македонскиот. Вакви разлики кои не соодветствуваат на реалноста на теренот и истите треба да се преиспитаат бележиме во средини каде живеат Македонците со исламска вероисповед кои не ретко поради разни причини (социоекономски, односно невработенос-ветување и реализирање на работа во странство и државата, политички притисоци и друго) се декларираат како Албанци и Турци, а во последно време и како Бошњаци.

Во интерес на горе изнесеното ќе наведеме неколку примери. Општина Лабуништа во 1994 година од вкупно 9312 жители, 3583 лица биле Македонци (38,5%), а македонскиот јазик како мајчин го користеле 8797 граѓани или 94,5% од населението, наспрема 1935 граѓани Албанци (20,8%), од кои само 363 лица или 4,2% како мајчин јазик го користеле албанскиот. Додека пак, за Турци се изјасниле 2334 граѓани (25,1%), а турскиот јазик како мајчин го користеле само 75 лица, другите биле застапени со 1400 лица (15,0%), а во други јазици се регистрирани само 22 лица, потоа следат 4 Срби, а 8 лица го користат српскиот, и во графата не се изјасниле 55 лица и 47 лица биле регистрирани како непознато. Податоците од пописот од 2002 година го покажуваат спротивното, имено, од вкупно 8935 жители, само 1149 лица се Македонци (12,8%), а 7696 граѓани или 86,1% го користеле македонскиот јазик, наспрема 4935 Албанци (55,2%), од кои само 1017 лица го користеле албанскиот јазик или 11,4%, Турци кои се намалиле на 1618 лица (18,1%), од кои само 102 граѓани (1,1%) го користат турскиот јазик. Потоа следат 3 Роми, 8 Власи, 1 Србин, 72 Бошњаци и 1149 останати лица (12,8%). Во самата населба Лабуништа, во 2002 година вкупно се регистрирани 5936 жители од кои 371 Македонци со 4872 граѓани кои навеле дека мајчин јазик им е македонскиот.

Како Албанци се изјасниле 4228 граѓани, а само 925 лица навеле дека мајчин јазик им е албанскиот, за Турци се изјасниле 879 граѓани, а 78 лица навеле дека мајчин јазик им е турскиот и сл. Во село Подгорци се регистрирани вкупно 2160 лица од кои 376 Македонци со 1995 граѓани (92,3%) кои навеле дека мајчин јазик им е македонскиот, 573 Албанци од кои само 89 лица (4,1%) навеле дека мајчин јазик им е албанскиот, итн. (Види: табела бр. 3)

Овој тренд на "одземање" на популација за сметка на останата, има реални шанси да се зголемува и во наредниот период кој лесно може да доведе до апсурдна ситуација во средини каде живеат Македонците муслимани (исламизирани Македонци) да се предизвика двојазичност каде покрај македонскиот јазик би се вовел албанскиот, турскиот или бошњачкиот јазик.

Состојбите во изјаснувањето на населението според мајчин јазик на град Скопје ги има следниве карактеристики. Имено, во 1994 година на 331873 граѓани или 74,6% од жителите од градот мајчин јазик им бил македонскиот, на 57962 граѓани или 13,0% им бил албанскиот, на 4,4% ромскиот, на 2,0% турскиот итн. Во 2002 година бележиме извесни промени, и тоа, на 341339 граѓани или 73,1% мајчин јазик им бил македонскиот, односно во споредба со претходниот попис, зголемување за 9466 лица или за 2,8% (а во вкупното учество намалување за 1,5%). Албанскиот јазик како мајчин го забележале 71623 жители на град Скопје, или 15,3%, односно зголемување за 13661 граѓани или за 25,5% (во вкупното учество зголемување за 2,3%). За периодот од осум години употребата на ромскиот јазик како мајчин се зголемил од 19799 граѓани (4,4%) на 23036 граѓани (4,9%) или пораст за 3237 лица, односно за 16,3%, итн. (Види: Табела бр. 2.)

Табела бр. 3 - Населби со поголема разлика во изјаснувањето националност-мајчин јазик

(попис 2002 година)

Населба	Вкупно Население	Национална припадност				Мајчин јазик			
		Македонци	Албанци	Турци	Други	Македонски	Албански	Турски	други
Лабуншта	5936	371	4288	879	398	4872	925	78	61
Подгорци	2160	376	573	564	647	1995	89	22	54
Бороец	29	193	74	175	187	620	3	2	4
Броштица	748	622	-	124	2	668	-	84	1
Г.Папрадник	840	30	1	799	10	66	1	762	11
Горенци	267	37	9	221	-	68	8	191	-
М.Папрадник	486	25	-	455	6	42	3	435	3
Центар Жупа	800	80	4	714	2	94	4	698	4
Г.Косоврасти	818	578	-	222	18	769	1	48	-
Д.Косоврасти	813	388	4	224	197	768	4	40	1
Отишани	530	302	46	170	12	451	27	52	-
Рајчица	131	42	72	1	16	56	72	1	2
Џепчиште	499	105	96	276	22	160	76	262	1
Држилово	362	115	-	242	5	357	3	2	-
Мелница	743	304	14	378	47	716	12	1	14

Разликата помеѓу мајчиниот јазик и националноста за град Скопје бележи различни вредности. Употребата на македонскиот јазик како мајчин во споредба со националната припадност Македонци во 1994 година е поголема за 6909 лица или за 2,1%, а во 2002 година за 8561 лица или за 2,6%. Во вкупното учество процентуалната вредност споредено за двата соодноса е во корист на македонскиот мајчин јазик за 1,5%, односно за 1,9%. Порастот е

резултат на изјаснување на македонскиот јазик како мајчин кај одредени мешани бракови помеѓу Македонци со Власи, Роми, Срби и други. Со исклучок на албанскиот јазик и Албанците каде регистрираме мало зголемување во корист на јазикот, кај останатите соодноси мајчин јазик-националност бележиме намалување во бројот на лица кај соодветниот мајчини јазик.

Разликите помеѓу мајчиниот јазик и националноста во останатиот дел од Р.Македонија во 1994 година покажува, дека вкупниот број на жители според националноста бил поброен во споредба со мајчиниот јазик за 10898 лица или повеќе за 0,7%. Додека пак, споредбата 1994/2002 година кај националноста бележи зголемување од 54118 лица или за 3,6%, а кај мајчиниот јазик исто така, пораст од 65016 лица или од 4,3%. Податоците говорат за позитива во соодносот од 10898 лица. Гледано посебно, Македонците се намалиле од 971000 граѓани на 965203 граѓани или за 5797 лица (2,7%), додека пак, македонскиот јазик како мајчин се зголемил од 1001110 граѓани на 1003476 граѓани, што претставува мал пораст од 2366 лица, но затоа пак во вкупното учество тоа е негатива од -2,7%. Сепак, вкупната разлика кај Македонците на релација националност-мајчин јазик покажува позитива од 8163 лица.

Албанците-албанскиот јазик за целиот период покажуваат зголемување без големи поместувања во нивните соодноси, односно голема стабилност како популација. Така, Албанците се зголемиле за 54482 лица или за 2,9%, додека пак, употребата на албанскиот јазик во служба на мајчин пораснал за 62965 нови граѓани, или повеќе за 3,1%. Разликата помеѓу двата односа покажува пораст на користење на албанскиот јазик како мајчин за 8483 лица.

Турците за периодот 1994/2002 година бележат зголемување за плус 640 лица, а користењето на турскиот јазик како мајчин пораснал за 8041 лице. Според тоа, Турците и користењето на турскиот јазик како мајчин покажува позитивна разлика без големи поместувања во нивните соодноси од 7401 лице.

Податоците за Ромите и употребата на ромскиот јазик како мајчин јазик покажуваат поголеми поместувања на сметка на ромскиот јазик. Имено, Ромите за наведениот период, во останатиот дел на Републиката се зголемиле за 7040 лица, а користењето на ромскиот јазик во споредба со националноста се намалил за 8406 лица, во 1994 година, односно за -15185 лица во 2002 година. Ваквите состојби се резултат на повеќе социо-економски причини, за кои претходно стана збор.

Показателите за Власите говорат

Просторни целини

РМ град Скопје	Попис 1994/2002	Вкупно население	МАЈЧИН ЈАЗИК								
			македонски	албански	турски	ромски	влашки	српски	бошњачки	други	непознато
Република Македонија	1994	1.935.034*	1.332.983	431.363	64.665	35.120	7.036	33.315	-	22.227	8.325
	%	100	68,9	22,3	3,3	1,8	0,4	1,7	-	1,2	0,4
	2002	2.022.547	1.344.815	507.989	71.757	38.528	6.884	24.773	8.560	19.241	-
%	100	66,5	25,1	3,6	1,9	0,3	1,2	0,4	1,0	-	
Град Скопје	1994	444.760	331.873	57.962	8.765	19.799	1.673	14.310	-	9.250	1.128
	%	100	74,6	13,0	2,0	4,4	0,4	3,2	-	2,1	0,3
	2002	467.257	341.339	71.623	7.816	23.036	1.750	10.777	3.906	7.000	-
%	100	73,1	15,3	1,7	4,9	0,4	2,3	0,8	1,5	-	
Останатиот дел од Р. Македонија	1994	1.490.274	1.001.110	373.401	55.900	15.321	5.363	19.005	-	12.977	7.197
	%	100	67,2	25,0	3,7	1,0	0,4	1,3	-	0,9	0,5
	2002	1.555.290	1.003.476	436.366	63.941	15.492	5.134	13.996	4.654	12.241	-
%	100	64,5	28,1	4,1	1,0	0,3	0,9	0,3	0,8	-	
Регионални	Попис	Вкупно	МАЈЧИН ЈАЗИК								

целини	1994/2002	население	македонски	албански	турски	ромски	влашки	српски	бошњачки	други	непознато
Западен дел на Р. Македонија	1994	730293	408850	266879	33895	6281	2169	2986	-	4524	4709
	%	100	56,0	36,6	4,6	0,9	0,3	0,4	-	0,6	0,6
	2002	768986	399548	315139	39452	3938	2092	2004	1657	5156	-
	%	100	51,9	41,0	5,1	0,5	0,3	0,3	0,2	0,7	
Повардарје	1994	841297	586110	164440	16253	24438	2401	27922	-	17144	2589
	%	100	69,7	19,5	2,0	2,9	0,3	3,3	-	2,0	0,3
	2002	887529	606295	192827	15494	29335	2466	20876	6889	13347	-
	%	100	68,3	21,7	1,7	3,3	0,3	2,4	0,8	1,5	
Источен дел на Р. Македонија	1994	363444	338023	44	14517	4401	2466	2407	-	559	1027
	%	100	93,0	0,0	4,0	1,2	0,7	0,7	-	0,1	0,3
	2002	366032	338972	23	16811	5255	2326	1893	14	738	-
	%	100	92,6	0,0	4,6	1,5	0,6	0,5	0,0	0,2	-
ВКУПНО	1994	1935034*	1332983	431363	64665	35120	7036	33315	-	22227	8325
	%	100	68,9	22,3	3,3	1,8	0,4	1,7	-	1,2	0,4
	2002	2022547	1344815	507989	71757	38528	6884	24773	8560	19241	-
	%	100	66,5	25,1	3,6	1,9	0,3	1,2	0,4	1,0	-

* За 1994 година Вкупното население е нешто помало од официјалното вкупно население на земјата, бидејќи непопишаното население во општините Дебар и Центар Жупа е исклучено. За ова население се правени проценки само по пол, возраст и национална припадност. * Податоците ги вклучува само фактички попишаното население без проценетото непопишано население во општините Дебар и Центар Жупа.

Население според вероисповед

Првите статистички податоци за население според вероисповед во Република Македонија добиваме од пописите на населението од 1994 и 2002 година. Иако, овој период е релативно краток за да се направат подлабоки анализи, сепак, ќе се обидеме да презентираме дел од она за кое сметаме дека во актуелниот момент е потребно да се апострофира. Имено, во 1994 година од 1935034 лица вкупно попишано население, 1320709 лица или 67,8% биле припадници на христијанската вера. Поконкрено, 1283689 лица или 66,3% биле православни, потоа 28400 лица (1,5%) се декларирале како христијани, 7405 лица (0,4%) како католици и 1215 лица (0,1%) протестанти. Бројот на припадници на исламската вера изнесувал 581203 лица или 30,0%. Останатите 33122 лица или 2,2% се изјасниле како припадници на вероисповед која не е наведена, дел од нив недале конкретен одговор, дел не биле верници и дел од лицата се регистрирани како непознато. (Види табела број.3).

Табела бр. 5 - Население во Република Македонија според вероисповед, попис 1994 и 2002 год.

РМ / град Скопје	Попис 1994 / 2002	Вкупно Население	ВЕРОИСПОВЕД									
			Христијани	Православни	Католици	Протестанти	Муслимани	Припадници на вероисповед која не е наведена	не е верник	не е даден одговор	Непознато	Останато
Република Македонија	1994	1.935.034*	28.400	1.283.689	7.405	1.215	581.203	2.786	5.641	22.891	1.804	-
	%	100	1,5	66,34	0,4	0,1	30,0	0,1	0,3	1,2	0,1	-
	2002	2.022.547	-	1.310.184	7.008	520	674.015	-	-	-	-	30.820
Град Скопје	1994	444.760	3.406	335.181	2.263	113	92.403	843	4.372	5.689	490	-
	%	100	0,8	75,3	0,5	0,0	20,8	0,2	1,0	1,3	0,1	-
	2002	467.257	-	343.197	2.457	216	109.954	-	-	-	-	11.433
Останат дел од Р. Македонија	1994	1.490.274	24.994	947.508	5.142	1.102	488.800	1.943	1.269	17.202	1.314	-
	%	100	1,7	63,6	0,3	0,1	32,8	0,1	0,1	1,2	0,1	-
	2002	1.555.290	-	966.987	4.551	304	564.061	-	-	-	-	19.387
	%	100	-	62,2	0,3	0,0	36,3	-	-	-	-	1,2
Регионални целини	Попис 1994 / 2002	Вкупно Население	ВЕРОИСПОВЕД									
			Христијани	Православни	Католици	Протестанти	Муслимани	Припадници на вероисповед која не е наведена	не е верник	не е даден одговор	Непознато	Останато
Западен дел на Република Македонија	1994	730293	7952	369039	993	61	343523	632	508	7221	364	-
	%	100	1,1	50,5	0,1	0,0	47,0	0,1	0,1	1,0	0,1	-
	2002	768986	-	365141	789	30	396088	-	-	-	-	6938
Повардарје	1994	841297	10495	590895	3006	153	218673	1131	4846	11033	1065	-
	%	100	1,3	70,2	0,4	0,0	26,0	0,1	0,6	1,3	0,1	-
	2002	887529	-	612386	3062	248	254994	-	-	-	-	16839
Источен дел на Република Македонија	1994	363444	9953	323755	3406	1001	19007	1023	287	4637	375	-
	%	100	2,7	89,1	0,9	0,3	5,2	0,3	0,1	1,3	0,1	-
	2002	366032	-	332657	3157	242	22933	-	-	-	-	7043
ВКУПНО	1994	1935034*	28400	1283689	7405	1215	581203	2786	5641	22891	1804	-
	%	100	1,5	66,34	0,4	0,1	30,0	0,1	0,3	1,2	0,1	-
	2002	2022547	-	1310184	7008	520	674015	-	-	-	-	30820
	%	100	-	64,8	0,3	0,1	33,3	-	-	-	-	1,5

* За 1994 година Вкупното население е нешто помало од официјалното вкупно население на земјата, бидејќи непопишаното население во општините Дебар и Центар Жупа е исклучено. За ова население се правени проценки само по пол, возраст и национална припадност. * Податоците ги вклучува само фактички попишаното население без проценетото непопишано население во општините Дебар и Центар Жупа.

Податоците за верската припадност на населението во Република Македонија според пописот од 2002 година говорат за одредена промена. Имено, од 2022547 вкупно население, 1313816 лица или 65,1% биле припадници на христијанската вера, од кои 1310184 лица (64,8%) биле православни, 3156 католици (0,2%) и 520 протестанти (0,1%). Бројот на припадниците на исламската вера изнесувал 674015 лица или 33,3%, а како Останати се евидентирани 30820 лица или 1,6%.

Споредено во меѓупописниот период забележуваме зголемување кај припадниците на православието за 26495 лица или за 2,0%, додека пак бројот на католици се намалил за 4249 лица или за 57,4%, а на протестантите за 695 лица односно за 57,2%. Гледано вкупно, бројот на припадниците од христијанската вера се зголемил за 6849 лица или за 0,52%, а нивното учество во вкупната популација според вероисповед се намалила за 2,8 %, односно за 1,5% вкупно за православието. За разлика христијаните припадниците од исламската вера забележале зголемување од 581203 (30,0%) на 674015 лица

(33,3%) или нивниот број пораснал за 92810 лица или за 16%, со зголемување во вкупното учество од 3,3%.

Главниот град на Р.Македонија, Скопје во третиот меѓупопис забележал зголемување на вкупното население за

Причини

Рангирање 1,2,3,

Прво вкупно

Потоа по општини

По региони

Македонци муслимани-исламизирани македонци, двојазичност, правните документи ќе предизвикаат двојазичност во македонски средини, каде исламизирани Македонци втор службен јазик каде доминираат македонците да се воведат албанскиот или турскиот јазик (Пласница и сл.). Санџачки, Херцеговачки, Црногорски, Хрватски, Горански и други локални јазици.

Слично со Бошњаци, Гораните во Косово денес го учат бошњачкиот јазик.

Апсурдна ситуација на Македонци во македонска средина кај исламизирани да се воведат како втор службен јазик албанскиот пример Лабуништа, Подгорци, Октиси, или Турскиот во Челопеци-Кичевско, Пласница, Центар Жупа и сл.

Причини за демографските контрасти на населението според националност, мајчин јазик и вероисповед

Република Македонија

Табела бр. 4 - Население според националност и мајчин јазик во РМ, попис 1994 и 2002 год.

*Вкупното население е нешто помало од официјалното вкупно население на земјата, бидејќи непопишаното население во општините Дебар и Центар Жупа е исклучено. За ова население се правени проценки само по пол, возраст и национална припадност.

*Вкупното население е нешто помало од официјалното вкупно население на земјата, бидејќи непопишаното население во општините Дебар и Центар Жупа е исклучено. За ова население се правени проценки само по пол, возраст и национална припадност.

Националност	Попис	Вкупен број жители	%	Мајчин јазик	Вкупен број лица	%	Разлика во број на лица	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МАКЕДОНЦИ	1994	1295964	66,6	Македонски јазик	1332983	68,0	36919	2,8
	2002	1292782	64,2		1344819	66,5	46884	2,9
<i>Разлика-џираси-</i>	'94/02	2617	-2,4	<i>Разлика</i>	1980	-2,4	963	0,0
АЛБАНЦИ	1994	471986	23,0	Албански јазик	451963	23,0	-12741	-0,4
	2002	502483	25,3		507029	25,3	-1094	-0,0
<i>Разлика</i>	'94/02	63999	3,3	<i>Разлика</i>	7866	2,8	11647	0,6
ТУРЦИ	1994	78040	4,0	Турски јазик	64565	3,0	-13475	-0,7
	2002	72459	3,8		71336	3,6	-6223	-0,2
<i>Разлика</i>	'94/02	-760	-0,3	<i>Разлика</i>	7099	-0,3	7168	-0,5
РОМИ	1994	28000	2,3	Ромски јазик	135790	4,8	-8779	-0,4
	2002	23202	2,0		28626	4,9	-15164	-0,8
<i>Разлика</i>	'94/02	16132	0,5	<i>Разлика</i>	3208	0,4	13886	-0,6
ВЛАСИ	1994	2465	0,3	Влашки јазик	1736	0,4	-1862	-0,0
	2002	2646	0,5		1330	0,4	-2894	-0,2
<i>Разлика</i>	'94/02	1694	0,1	<i>Разлика</i>	-152	-0,0	-1246	0,0
СРБИ	1994	10288	3,6	Српски јазик	18316	3,2	-6933	-0,4
	2002	16239	3,0		14773	2,3	-11466	-0,5
<i>Разлика</i>	'94/02	-2080	-0,6	<i>Разлика</i>	-8542	-0,9	4233	-0,2
БОШЊАЦИ	1994	-	-	Бошњачки јазик	-	-	-	-
	2002	17048	0,8		3966	0,8	-8356	-0,4
<i>Разлика</i>	'94/02	-	-	<i>Разлика</i>	-	-	-	-
ДРУГИ	1994	13434	3,0	Други јазици	2220	1,2	-14200	-0,9
	2002	20983	1,0		1900	1,6	-1982	-0,0
<i>Разлика</i>	'94/02	-15454	-0,9	<i>Разлика</i>	-2280	-0,0	-12408	-0,7
Не се изјасниле	1994	1882	0,2	Непознато	1328	0,4	193	0,1
	2002	-	-		-	-	-	-
ВКУПНО Република Македонија	1994	1945960	100	ВКУПНО Р.Македонија	19850360	100	-10898	0
	2002	2422287	100		2.402.287	100	0	0
<i>Разлика-џираси-</i>	'94/02	27605	3,0	<i>Разлика</i>	27393	3,0	10898	-0,6

Збир на разликата за 1994 година = -57360 (без Македонците со +37019) = -20341

Збир на разликата за 2002 година = -46852 (без Македонците со + 46834) = - 18

Град Скопје националност-мајчин јазик

Националност	Попис		%	Мајчин јазик	Вкупен број лица	%	Разлика во број на лица	%
1	2		4	5	6	7	8	9
МАКЕДОНЦИ	1994	971.000	64,7	Македонски јазик	1.001.110	67,2	30.110	2,5
	2002	965.203	62,0		1.003.476	64,5	38.273	2,5
<i>Разлика-ирираси-</i>	'94/02	-5797	2,7	<i>Разлика</i>	2366	-2,7	8163	0,0
АЛБАНЦИ	1994	383.118	25,2	Албански јазик	373.401	25,0	-9.717	-0,2
	2002	437.600	28,1		436.366	28,1	-1.234	0,0
<i>Разлика</i>	'94/02	54.482	2,9	<i>Разлика</i>	62.965	3,1	8483	-0,2
ТУРЦИ	1994	68.770	4,6	Турски јазик	55.900	3,7	-12.870	-0,9
	2002	69.410	4,5		63.941	4,1	-5.469	-0,4
<i>Разлика</i>	'94/02	640	-0,1	<i>Разлика</i>	8041	0,4	7401	-0,5
РОМИ	1994	23.637	1,6	Ромски јазик	15.231	1,0	-8.406	-0,6
	2002	30.677	2,0		15.492	1,0	-15.185	-1,0
<i>Разлика</i>	'94/02	7040	-0,4	<i>Разлика</i>	261	0,0	6779	-0,4
ВЛАСИ	1994	6.446	0,4	Влашки јазик	5.363	0,4	-1.083	0,0
	2002	7.149	0,5		5.134	0,3	-2.015	0,2
<i>Разлика</i>	'94/02	703	0,1	<i>Разлика</i>	-229	-0,1	932	0,2
СРБИ	1994	23.961	1,6	Српски јазик	19.005	1,3	-4.956	-0,3
	2002	21.688	1,4		13.996	0,9	-7.692	-0,5
<i>Разлика</i>	'94/02	-2273	-0,2	<i>Разлика</i>	-5009	-0,4	-2736	-0,2
БОШЊАЦИ	1994	-	-	Бошњачки јазик	-	-	-	-
	2002	10.553	0,7		4.654	0,3	5.899	-0,4
<i>Разлика</i>	'94/02	-	-	<i>Разлика</i>	-	-	-	-
ДРУГИ	1994	23.293	1,6	Други јазици	12.977	0,9	-10.316	-0,7
	2002	13.100	0,8		12.241	0,8	-859	0,0
<i>Разлика</i>	'94/02	-10193	-0,8	<i>Разлика</i>	-736	-0,1	-9457	-0,7
Не се изјасниле	1994	947	0,0	Непознато	7.197	0,5	6250	0,5
	2002	-	-		-	-	-	-
ВКУПНО Западен дел на Р. Македонија	1994*	1.501.172	100	ВКУПНО Западен дел на Р. Македонија	1.490.274	100	-10.898	0
	2002	1.555.290	100		1.555.290	100	0	0
<i>Разлика-ирираси-</i>	'94/02	54118	0	<i>Разлика</i>	65016		10.898	0

Останатиот дел од Р.Македонија

*Вкупното население е нешто помало од официјалното вкупно население на земјата, бидејќи непопишаното население во општините Дебар и Центар Жупа е исклучено. За ова население се правени проценки само по пол, возраст и национална припадност.

Западниот дел од Р.Македонија

Повардарије

Националност	Попис	Вкупен број жители	%	Мајчин јазик	Вкупен број лица	%	Разлика во број на лица	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МАКЕДОНЦИ	1994	588.846	68,0	Македонски јазик	586.210	68,0	12636	1,9
	2002	579.269	66,8		606.295	68,9	32126	2,1
<i>Разлика-џирасиј-</i>	'94/02	<i>-7833</i>	<i>-1,8</i>	<i>Разлика</i>	<i>20382</i>	<i>-1,1</i>	<i>18262</i>	<i>-0,6</i>
АЛБАНЦИ	1994	164.243	19,6	Албански јазик	164.240	19,6	-925	-0,1
	2002	198.291	20,8		192.229	21,0	-1286	-0,3
<i>Разлика</i>	'94/02	<i>20308</i>	<i>2,6</i>	<i>Разлика</i>	<i>28380</i>	<i>2,2</i>	<i>7869</i>	<i>-0,4</i>
ТУРЦИ	1994	48.884	8,2	Турски јазик	16.253	2,6	-12231	-0,6
	2002	10.660	6,8		15.492	1,7	-11928	-0,5
<i>Разлика</i>	'94/02	<i>5029</i>	<i>0,9</i>	<i>Разлика</i>	<i>5559</i>	<i>0,5</i>	<i>6688</i>	<i>0,6</i>
РОМИ	1994	23.886	3,0	Ромски јазик	24.282	0,9	688	-0,3
	2002	10.882	3,6		29.938	8,3	10256	-0,3
<i>Разлика</i>	'94/02	<i>2268</i>	<i>0,8</i>	<i>Разлика</i>	<i>-2893</i>	<i>-0,4</i>	<i>4595</i>	<i>-0,8</i>
ВЛАСИ	1994	2.956	0,4	Влашки јазик	2.409	0,3	-547	-0,1
	2002	3.453	0,4		2.488	0,3	1989	-0,1
<i>Разлика</i>	'94/02	<i>498</i>	<i>0,0</i>	<i>Разлика</i>	<i>-67</i>	<i>0,0</i>	<i>762</i>	<i>0,0</i>
СРБИ	1994	32.222	8,8	Српски јазик	27.922	8,3	-4.300	-0,7
	2002	31.356	8,6		20.806	8,4	-10.550	-0,8
<i>Разлика</i>	'94/02	<i>-3636</i>	<i>-0,4</i>	<i>Разлика</i>	<i>-7080</i>	<i>-0,9</i>	<i>-3910</i>	<i>-0,6</i>
БОШЊАЦИ	1994	-	-	Бошњачки јазик	-	-	-	-
	2002	13.887	0,6		6.889	0,8	-6998	-0,2
<i>Разлика</i>	'94/02	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>Разлика</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
ДРУГИ	1994	23.219	2,8	Други јазици	17.124	0,6	-6095	-0,2
	2002	10.182	1,2		13.245	0,5	3162	-0,3
<i>Разлика</i>	'94/02	<i>-13037</i>	<i>-0,6</i>	<i>Разлика</i>	<i>-3872</i>	<i>-0,3</i>	<i>-8252</i>	<i>-0,8</i>
Не се изјасниле	1994	1.288	0,2	Непознато	2.589	0,6	1.301	0,1
	2002	-	-		-	-	-	-
ВКУПНО Повардарије на Р. Македонија	1994	841297	100	ВКУПНО Повардарије на Р. Македонија	840293	100	1098	0
	2002	866476	100		887529	100	21.053	0
	2002	780590	100		768986	100	11604	0
<i>Разлика-џирасиј-</i>	'94/02	<i>25.179</i>	<i>0</i>	<i>Разлика</i>	<i>46.232</i>	<i>0</i>	<i>21.053</i>	<i>0</i>
<i>Разлика-џирасиј-</i>	'94/02	<i>39399</i>	<i>5,3</i>	<i>Разлика</i>	<i>38693</i>	<i>5,3</i>	<i>-706</i>	<i>0</i>

Националност	Попис	Вкупен број жители	%	Мајчин јазик	Вкупен број лица	%	Разлика во број на лица	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
МАКЕДОНЦИ	1994	337.617	92,9	Македонски јазик	338.023	93,0	406	0,1
	2002	344.944	91,9		338.972	92,6	-5.972	0,7
<i>Разлика-џирасиј-</i>	'94/02	7327	-1,0	<i>Разлика</i>	949	-0,4	-6378	0,6
АЛБАНЦИ	1994	47	0,0	Албански јазик	44	0,0	-3	0,0
	2002	48	0,0		23	0,0	-25	0,0
<i>Разлика</i>	'94/02	1	0,0	<i>Разлика</i>	-21	0,0	-22	0,0
ТУРЦИ	1994	13.584	3,7	Турски јазик	14.517	4,0	933	0,3
	2002	15.915	4,2		16.811	4,6	896	0,4
<i>Разлика</i>	'94/02	2331	0,5	<i>Разлика</i>	2294	0,6	-37	0,1
РОМИ	1994	5.766	1,6	Ромски јазик	4.401	1,2	-1.365	-0,4
	2002	8.418	2,2		5.255	1,5	-3.163	-0,7
<i>Разлика</i>	'94/02	2652	0,6	<i>Разлика</i>	854	0,3	-1798	-0,3
ВЛАСИ	1994	2.902	0,8	Влашки јазик	2.466	0,7	-436	-0,1
	2002	2.811	0,8		2.326	0,6	-485	-0,2
<i>Разлика</i>	'94/02	-91	0,0	<i>Разлика</i>	-140	-0,1	49	-0,1
СРБИ	1994	2.514	0,7	Српски јазик	2.407	0,7	-107	0,0
	2002	2.031	0,5		1.893	0,5	-138	0,0
<i>Разлика</i>	'94/02	-483	-0,2	<i>Разлика</i>	-514	-0,2	-31	0,0
БОШЊАЦИ	1994	-	-	Бошњачки јазик	-	-	-	-
	2002	41	0,0		14	0,0	-27	0,0
<i>Разлика</i>	'94/02	-	-	<i>Разлика</i>	-	-	-	-
ДРУГИ	1994	857	0,2	Други јазици	559	0,1	-298	
	2002	1.273	0,4		738	0,2	-535	
<i>Разлика</i>	'94/02	416	0,2	<i>Разлика</i>	179	0,1	-237	
Не се изјасниле	1994	157	0,1	Непознато	1.027	0,3	870	0,2
	2002	-	-		-	-	-	-
ВКУПНО Источен дел на Р. Македонија	1994	363.444	100	ВКУПНО Источен дел на Р. Македонија	363.444	100	0	0
	2002	375.481	100		366.032	100	-9.449	0
<i>Разлика-џирасиј-</i>	'94/02	12037	0	<i>Разлика</i>	2588	0	-9449	0

Источен дел на Р.Македонија

Регионални целини	Попис	Вкупно население	НАЦИОНАЛНОСТ								
			Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Други	Не се изјасниле
Западен дел на Р. Македонија	1994	741191	386301	276144	46351	12635	2743	3222	-	13359	436
	%	100	52,1	37,3	6,2	1,7	0,4	0,4	-	1,8	0,1
	2002	780590	379168	316544	51380	14887	3431	2552	3090	9538	-
	%	100	48,6	40,6	6,6	1,9	0,4	0,3	0,4	1,2	-
МАЈЧИН ЈАЗИК			МАЈЧИН ЈАЗИК								
			Македонски јазик	Алб.јаз	Тур.ј.	Ром.ј.	Вла.ј.	Срп.ј.	Бош.јаз.	други	непознато
Западен дел на Р. Македонија	1994	730293	408850	266879	33895	6281	2169	2986	-	4524	4709
	%	100	56,0	36,6	4,6	0,9	0,3	0,4	-	0,6	0,6
	2002	768986	399548	315139	39452	3938	2092	2004	1657	5156	-
	%	100	51,9	41,0	5,1	0,5	0,3	0,3	0,2	0,7	-
НАЦИОНАЛНОСТ			НАЦИОНАЛНОСТ								
			Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Други	Не се изјасниле
Повардарје	1994	841297	572046	164913	18084	25306	2956	34492	-	22211	1289
	%	100	68,0	19,6	2,1	3,0	0,4	4,0	-	2,7	0,2
	2002	866476	573869	192491	10664	30574	3453	31356	13887	10182	-
	%	100	66,2	22,2	1,2	3,6	0,4	3,6	1,6	1,2	-
МАЈЧИН ЈАЗИК			МАЈЧИН ЈАЗИК								
			Македонски јазик	Алб.јаз	Тур.ј.	Ром.ј.	Вла.ј.	Срп.ј.	Бош.јаз.	други	непознато
Повардарје	1994	841297	586110	164440	16253	24438	2401	27922	-	17144	2589
	%	100	69,7	19,5	2,0	2,9	0,3	3,3	-	2,0	0,3
	2002	887529	606295	192827	15494	29335	2466	20876	6889	13347	-
	%	100	68,3	21,7	1,7	3,3	0,3	2,4	0,8	1,5	-
НАЦИОНАЛНОСТ			НАЦИОНАЛНОСТ								
			Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Други	Не се изјасниле
Источен дел на Р. Македонија	1994	363444	337617	47	13584	5766	2902	2514	-	857	157
	%	100	92,9	0,0	3,7	1,6	0,8	0,7	-	0,2	0,1
	2002	375481	344944	48	15915	8418	2811	2031	41	1273	-
	%	100	91,9	0,0	4,2	2,2	0,8	0,5	0,0	0,4	-
МАЈЧИН ЈАЗИК			МАЈЧИН ЈАЗИК								
			Македонски јазик	Алб.јаз	Тур.ј.	Ром.ј.	Вла.ј.	Срп.ј.	Бош.јаз.	други	непознато
Источен дел на Р. Македонија	1994	363444	338023	44	14517	4401	2466	2407	-	559	1027
	%	100	93,0	0,0	4,0	1,2	0,7	0,7	-	0,1	0,3
	2002	366032	338972	23	16811	5255	2326	1893	14	738	-
	%	100	92,6	0,0	4,6	1,5	0,6	0,5	0,0	0,2	-